

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

HET BELGISCH-LUXEMBURGS INSTITUUT VOOR DE WISSEL

Rede uitgesproken door de Heer Oscar WILLEMS, Advocaat-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, tijdens de plechtige Openingszitting van het Hof op 15 September 1948.

Mijnheer de Eerste-voorzitter,
Mijne Heren,

De Heer Procureur-generaal, die mij de eer aan-deed mij dit jaar met de openingsrede te gelasten, heeft mij voorgesteld U over het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel te onderhouden.

Ik heb niet gearzeld aan zijn verlangen te voldoen daar ik overtuigd ben dat de meesten onder ons van dit organisme niets anders kennen dat de onaangename herinneringen aan de hindernissen die ze op hun weg ontmoet hebben wanneer het ging om het verkrijgen van vreemde deviezen, met het oog op een reis in het buitenland, of om fondsen in te vorderen die ze buiten België bezaten, of om naar de vreemde aldaar verschuldigde sommen over te maken.

In het Vlaamse land bestaat er een spreekwoord dat luidt : «De onbekende maakt de onbeminderde». Met U heden een vorodracht te houden over het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, wil ik mij niet aanmatigen te geloven dat ik er zal toe komen U dit Instituut te doen liefhebben (dat ligt ten andere geenszins in mijn bedoeling). Evenwel koester ik de hoop dat, bij het einde van mijn uiteenzetting, U de mening zult toegedaan zijn dat de instelling van dit organisme, niettegenstaande de onaangenaamheden die zijn werking aan talrijke personen heeft berokkend, in het algemeen belang van ons land noodzakelijk was en, in brede mate, tot het economisch herstel van België bijgedragen heeft.

De inrichting van het Instituut voor de Wissel, na de bevrijding van het Belgisch grondgebied in September 1944, is nochtans niet helemaal iets nieuws.

Het is immers niet de eerste maal dat in ons land

en het Groot Hertogdom Luxemburg een wisselcontrole ingesteld werd. Aan diegenen onder U die het zouden vergeten hebben, weze het mij toegelaten te herinneren dat vroeger reeds drie pogingen tot instelling van een wisselcontrole, weliswaar zonder ernstige uitslagen, gedaan werden, te weten : in 1919, 1920 en 1923.

Verskillende maatregelen van controle en verbod van in- en uitvoer werden alsdan reeds getroffen betreffende de metaalmunten, de vreemde munten, het goud en het zilver. Gezegde maatregelen waren weliswaar van gedeeltelijke aard, en in 1927 werd volledige vrijheid ter zake teruggeschonken.

Kort vóór de devaluatie van 1936, t.t.z. in 1935 werden andermaal de verrichtingen in vreemde deviezen van het Belgisch-Luxemburgs economisch verbond aan de controle van het Centraal ambt voor de Wissel onderworpen ingevolge de Koninklijke besluiten n° 141 en 142 van 17 Maart 1935 en het Groothertogelijk besluit van 18 Maart 1935.

Nogmaals werd die controle slechts gedurende een korte tijd toegepast en enkel de verrichtingen op het goud en de gouden munten werden er aan onderworpen.

Plots kwam de Duitse inval van 10 Mei 1940. De Controle voor de Wissel, ingericht in 1935, werd opnieuw in werking gesteld door Besluit van 14 Mei 1940 waarbij de verklaring van alle vermogens in goud en vreemde munten aan het Centraal ambt voor de Wissel werd opgelegd.

En de oorlog ging zijn gang...

In de inleiding van het verslag, in 1947 opgesteld door het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel betreffende zijn werking vanaf 6 October 1944 — datum zijner oprichting — tot 31 December

1946, wordt de aandacht getrokken op het feit dat de laatste oorlog een buitengewoon grote aanvraag naar goederen van alle aard heeft verwekt, alswaanneer in de breedste mate het voortbrengen der producten van alledaags verbruik verminderde omdat een belangrijk gedeelte der bevolking, die haar werkkraft aan die voortbrenging wijdde, aan deze bedrijvigheid werd onttrokken.

De schaarste die op economisch gebied daarenboven in de meeste Europese landen op financieel gebied heerste, het bovenmachtig in omloop brengen van fiduciaire, of beter papieren betaalmiddelen, hebben een inflatietoestand doen ontstaan die zeer zware stoornissen heeft teweeggebracht waarvan men de gevolgen moest pogen te verminderen door de instelling van een Controle voor de Wissel (11).

Zelfs de landen die aan de vijandelijkheden werkelijk geen deel hebben genomen, hebben onder een ernstig gebrek aan evenwicht tussen hun verbruiksbehoeften en voortbrengstmiddelen geleden en lijden er thans nog onder. In alle landen werd het als noodzakelijk aangezien voor de noodwendigheden van hun onderscheidene nationale economiën, al de vreemde betaalmiddelen te behouden waarover het mogelijk zou zijn te beschikken. Daaruit sproot de behoefte in vele landen en namelijk in België en het Groot Hertogdom Luxemburg, een nieuw organisme te stichten dat bij ons genoemd werd: « *Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel* ».

Dit Instituut werd opgericht door de Besluitwet van 6 October 1944 (2). Deze besluitwet, die gesteund is op de wet der buitengewone volmachten aan de Koning verleend door de wet van 7 September 1939, maakt gewag van het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1932 dat een Belgisch-Luxemburgs Compensatieambt instelde en van de instelling van het Centraal ambt voor de Wissel, opgericht door Koninklijk besluit n° 142 van 17 Maart 1935.

Begiftigd met rechtspersoonlijkheid, kreeg het Instituut voor de Wissel — openbare inrichting wier zetel gevestigd is te Brussel — voor opdracht de hand te houden aan de uitvoering van de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de wisselcontrole en door toedoen van zijn gemachtigden de inbreuken op de wetgeving en op de reglementering in zake wisselcontrole op te sporen en vast te stellen.

Het instituut is samengesteld uit 9 leden, namelijk de gouverneur en een bestuurder der Nationale Bank van België, de voorzitter der Bankcommissie, twee leden door de Groothertogelijke regering aangeduid, vier leden aangeduid door de Koning, waarvan één op voordracht van de Minister van Koloniën, en drie op voordracht van de Minister van Financiën. Een regeringscommissaris mag namens de Minister van Financiën alle verrichtingen van het Instituut controleren; hij heeft het recht van schorsing of aanzegging aan deze minister van elke beslissing die in strijd zou kunnen zijn met de wetten of de belangen van de Staat. Nochtans zal de getroffen beslissing uitgevoerd worden indien de

Minister van Financiën binnen de acht dagen, na de schorsing, geen uitspraak gedaan heeft.

De regeringscommissaris die door de Koning benoemd en afgezet wordt heeft raadgevende stem bij de vergaderingen van de Raad van het Instituut. De Nationale Bank is belast met de kasverrichtingen van het Instituut en kan door de Raad geheel of gedeeltelijk met het dagelijks beheer gelast worden. Door een overeenkomst op 12 Februari 1945 gesloten tussen de Raad en de Nationale Bank, is deze laatste werkelijk met gezegd dagelijks beheer belast geworden. De bestuurder der Nationale Bank die zich met de buitendienst dezer inrichting onledig houdt, heeft de uitvoering der beslissingen van het Instituut in zijn bevoegdheid.

Het weze opgemerkt dat er in die overeenkomst van 12 Februari 1945, is vastgesteld dat ze in voege treedt op de dag waarop ze getekend werd en haar uitwerking heeft vanaf 9 November 1944, dus met terugwerkende kracht tot op die laatste datum. Dit is precies de dag waarop in het Belgisch Staatsblad het besluit van de Regent is verschenen dat de personen heeft aangeduid welke deel zouden uitmaken van de Beheerraad van het nieuw organisme, (3) (4)

Hieruit moet besloten worden dat de Nationale Bank in feite belast is geworden of zich belast heeft met het dagelijks beheer van het Instituut voor de Wissel, onder het bestuur en bijgevolg onder de controle van gezegde inrichting vanaf de benoeming der leden van dit organisme en vóórafgaandelijk aan het bestaan van enige officiële overeenkomst desangående. Die overeenkomst dato 12 Februari 1945, bekrachtigt dus de voorafgaandelijke verrichtingen der Nationale Bank vanaf 9 November 1944.

Ingevolge de bestaande wetgeving worden beide inrichtingen, het controlerend organisme hetzij het Instituut voor de Wissel, en het gecontroleerde organisme te weten de Nationale Bank, voorgezeten door één en dezelfde persoon, namelijk de Gouverneur der Nationale Bank.

Anderzijds, weze het ook nog opgemerkt dat het in ons land een bijna algemeen gebruik is de mogelijkheid van een verhaal te voorzien tegen een beslissing die geen voldoening schenkt aan de belanghebbende personen, firma's of vennootschappen. Hier nochtans voorziet de wetgeving voor de personen of vennootschappen die hun belangen gekrenkt zouden achten door het Instituut, geen enkel middel een verhaal in te dienen bij een of andere hogere overheid. Zulk verhaal, zoals reeds gezegd werd, bestaat enkel voor de regeringscommissaris tegen de beslissingen van het Instituut die tegen de wetten of de staatsbelangen zouden indruisen.

* * *

Op dezelfde 6 October 1944, waarop het Instituut werd opgericht, werd een tweede besluitwet uitgevaardigd (5) die aan de Koning toelaat bij in de Ministerraad overlegde besluiten, de controle in te richten op alle om 't even welke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland. Tevens mag de Koning te dien einde aan de controle van het Instituut voor de Wissel en in het

bijzonder aan dezès voorafgaande toelating de volgende verrichtingen onderwerpen :

- 1°) alle daden van beschikking betreffende goederen welke in België gevestigde personen in het buitenland bezitten, zomede alle daden van verkrijging door deze personen van in het buitenland gelegen goederen;
- 2°) alle daden van beschikking betreffende de schuldvorderingen welke deze personen op vreemde schuldenaren bezitten, zomede alle daden tot verkrijging door deze personen van schuldvorderingen op vreemde schuldenaren;
- 3°) alle daden waarbij die personen, om 't even welke goederen ten voordele van buitenlanders vervreemden, aan vreemden schulden betalen of er schuldenaar van worden;
- 4°) alle daden waarbij deze personen vermogens in vreemde munt overdragen of verkrijgen;
- 5°) elke in- of uitvoer van om 't even welke goederen met uitzondering van het goud, in muntstukken of in staven, die zoals zijn behandeling in België aan toelating van de Nationale Bank van België onderworpen zijn. (5bis)

Een besluitwet van 16 Maart 1945 (Staatsblad van 16-17 April 1945) onderwerpt daarenboven aan dezelfde controle van het Instituut, alle daden betreffende om 't even welke goederen welke in het buitenland gevestigde personen in België bezitten. (De eerste besluitwet trof enkel de personen die in België gevestigd waren). Eindelijk eiste een Besluit van 4 Juni 1946 (Staatsblad van 7 Juni 1946) ook de toelating van het Instituut voor het verkrijgen op het Belgisch grondgebied van zekere waarden en goederen bij vreemdelingen en militairen der geallieerde legers.

In artikel 4 van het Besluit van de Regent dd. 6 October 1944 getroffen bij toepassing van de basisbesluitwet van dezelfde datum, werden met daden van beschikking gelijkgesteld de inbewaargave van de effecten en waarden bedoeld in ditzelfde artikel, of de teruggave van deze zelfde effecten en waarden door de bewaarnemer aan de bewaargever (5ter). De goederen waarover men niet mag beschikken zonder toelating zijn namelijk de betaalmiddelen in deviezen, ook in franken bestaande uit cheques en handelseffecten wanneer hun schuldenaar of een der schuldenaars een buitenlander is, het tegoed in frankenrekeningen en het tegoed in deviezenrekeningen bij een vreemde inrichting geopend, zomede het tegoed in bij een inlandse inrichting geopende deviezenrekening, de buitenlandse effecten of titels en de in vreemde munt luidende Belgische effecten of titels, zomede de rente en dividendencoupons en de daaraan verbonden inschrijvingsrechten, de aandelen, actiën en obligatiën op naam uitgegeven door inrichtingen waarvan de bedrijfszetel in het buitenland ligt, allerhande schuldvorderingen op buitenlanders en de schuldvorderingen op inlanders welke in vreemde valuta luiden, eindelijk de in het buitenland gelegen onroerende en roerende goederen.

In het Besluit van 6 October 1944, onder artikels 1 en 2, wordt de bepaling gegeven van zekere ter-

men die erin gebruikt worden, te weten wat verstaan wordt met het oog op de toepassing van het besluit door de woorden : Belgisch grondgebied, koloniaal grondgebied, vreemd grondgebied, inlander, buitenlander, betaalmiddelen in franken, in deviezen, tegoed in frankenrekening, in deviezenrekening, Belgische en buitenlandse effecten, erkende banken, toelating van het Instituut voor de Wissel.

Hier al die bepalingen overnemen zou ons te ver leiden. Nochtans meen ik toch een uitzondering te moeten maken voor de bepalingen der woorden « inlander » en « buitenlander » die niet overeenstemmen met wat men daardoor gewoonlijk verstaat. Ter zake beduidt een *inlander* elke natuurlijke persoon die op Belgisch grondgebied woonachtig is, er zijn hoofdverblijfplaats heeft (dus ook zekere vreemdelingen), alsmede een rechtspersoon wiens bedrijfszetel in België gevestigd is. Door *buitenlander* beduidt men elke natuurlijke persoon die op koloniaal grondgebied of op vreemd grondgebied woonachtig is of er zijn hoofdverblijfplaats heeft (dus ook zekere Belgische onderdanen), alsmede elke rechtspersoon wiens bedrijfszetel op koloniaal of vreemd grondgebied is gevestigd. (6)

Ingevolge de opdracht die het Instituut voor het Wissel verkregen had om reglementen uit tevaardigen betreffende de controle en de voorwaarden waarop de banken en financiële organismen zouden mogen tussenkomen in de aan de controle onderworpen verrichtingen, verschenen in het Belgisch Staatsblad verscheidene besluiten en reglementen uitgaande van de Regering en het Instituut ten einde de uitvoering dezer controle te verzekeren volgens de noodwendigheden en de ontwikkeling van het economisch leven.

In de basis-besluitwet der wetgeving ter zake, had men er zich, volkomen terecht, mede vergenoegd enkel enige grote principes te vermelden, juist om aan het controleorganisme toe te laten zijn toezicht en bedrijvigheid aan de veranderlijke tijdsomstandigheden aan te passen. (7)

De uitgevaardigde reglementen en de verleende algemene vergunningen werden op zulke wijze opgesteld dat meest al de gevallen automatisch opgelost werden door de eenvoudige toepassing van gezegde reglementen en vergunningen, zonder noodzakelijke tussenkomst van de Raad van het Instituut, behalve natuurlijk in sommige bijzondere gevallen of bij belangrijke wisselaanvragen.

Voor wie de besproken kwestie in een bredere mate aanbelangt, weze hier aangestipt dat het Instituut voor de Wissel te dien einde 26 reglementen heeft uitgevaardigd en 75 algemene vergunningen heeft toegestaan waarvan de opsomming en de bijzonderheden, beter dan in het Staatsblad, kunnen teruggevonden worden in de twee bundels uitgegeven door het Instituut die de samengeschaalde tekst bevatten van al de wettelijke en reglementaire beschikkingen betreffende de controle op de wissel.

Voor het overige meen ik het voldoende hier te vermelden dat deze reglementen onder andere de voorwaarden aanduiden waarop de wisselagenten mogen overgaan tot de inkassering van vreemde

betaalbare vervallen coupons en aflosbare effecten, tot verrichtingen op vreemde effecten en coupons, op Belgische en Luxemburgse effecten in 't bezit van buitenlanders of in het buitenland bezeten, tot betaling van reisbetaalmiddelen, van vrachten en vervoer ter zee, in- en uitvoer van koopwaren en waarden, verzekering en herverzekeringskosten van kapitaalbeleggingen door buitenlanders, enz.

De toegestane algemene vergunningen hebben merkbaar hetzelfde voorwerp als de zoëven aangeduide reglementen en laten dezelfde verrichtingen toe aan de erkende banken die ook mogen overgaan tot het deblokken van zekere rekeningen, het overmaken van huurgelden en kleine sommen naar het buitenland. (8)

* * *

Ingevolge de overeenkomst gesloten tussen het Instituut en de Nationale Bank van België, waarvan hiervoren reeds werd gewag gemaakt, houdt de Nationale Bank zich onledig met gans het administratief werk betreffende de controle, de vergunningen der wisseltoelatingen, de onderzoeken betreffende het niet toepassen der opgelegde reglementering.

Op 31 December 1946 waren meer dan 200 bedienden der Nationale Bank aangesteld voor de uitvoering der controle namens het Instituut dat zelf geen eigenlijke diensten, burelen of personeel bezit. Zo komt het dat er in het publiek zulke verwarring heerst tussen het Instituut en de Nationale Bank dat, namelijk op de buiten, men de mensen dagelijks hoort zeggen: «Ik zal schrijven naar de Nationale Bank» in plaats van «naar het Instituut voor de Wissel», ieder maal ze moeilijkheden hebben betreffende de verrichtingen die het voorwerp van dit onderhoud uitmaken.

Voor diegenen die zouden denken dat het cijfer van 200 personen met de controle van de wissel gelast, zou overdreven zijn, schijnt het me niet ongelegen hierna de verscheidene diensten en werkzaamheden op te sommen die aan die personen opgelegd zijn. (9)

Die diensten bedragen vier afdelingen:

De 1^e afdeling is bevoegd voor de overeenkomsten met het buitenland betreffende de betalingen en de vrijlatingen, het opstellen der reglementen, algemene vergunningen en onderrichtingen aan de verschillende diensten met het oog op de toepassing der beslissingen van de Raad. Het secretariaat van deze laatste is aan die afdeling gehecht.

De 2^e afdeling houdt zich bezig met het verlenen der wisseltoelatingen zonder commerciële aard, de briefwisseling, de inlichtingsdienst, de verklaringen der goudvermogens en vreemde munten, der goederen en waren gelegen of bezeten in het buitenland, der private deviezenvermogens, met de in- en uitvoer van deviezen in betrekking met toelatingen tot warenuitvoer of betalingen van de toegelaten wareninvoer, met aanvragen tot deblokking van Belgische vermogens in het buitenland en de aanvragen tot certificatie van buitenlandse effecten of titels.

De 3e afdeling is deze der gevolmachtigden bij het «Comité voor Prioriteitsrechten» waarover hierna een woord zal gezegd worden. Vallen ook in

haar bevoegdheid financiële kwesties die met het toekennen van vergunningen gepaard gaan, alsook de dienst der statistiek.

De 4e afdeling houdt zich onledig met de controle die buiten de burelen dient uitgeoefend, met de onderzoeken betreffende de inbreuken op de wisselreglementen, de gerechtelijke vervolgingen en dadingen. Zij is ook gelast met de controle der wisselverrichtingen van banken, wisselagenten, handels- en nijverheidsinrichtingen.

* * *

Het ligt niet in mijn bedoeling mijn toehoorders mede te slepen in het doolhof der innerlijke werkingen van de wisselreglementering, wat mijn rede al te zeer zou rekken, nochtans men ik het gewenst U zo kort mogelijk de principes uiteen te zetten die als leidraad dienen voor de met de wisselcontrole gelaste personen en de wijze waarop ze praktisch toegepast worden.

De verplichte verklaringen aan het Instituut der buitenlandse vermogens, het moge hier gaan om goud of vreemde munten of om goederen in het buitenland gelegen, moet afgelegd worden om de samenstelling dier vermogens te kennen, ten einde hun inlevering te kunnen opleggen indien het algemeen belang het vereist of om het aanschaffen van nieuwe vreemde munten te vermijden, wanneer het land of zijn inwoners zelf over zulkdanige vermogens beschikken en eindelijk om het deblokken der Belgische en Luxemburgse vermogens te verzekeren nadat het bewijs voorafgaandelijk is geleverd geworden dat bij gezegde vermogens geen vijandelijke belangen betrokken zijn.

Het nazicht der reglementen en algemene vergunningen waarvan hiervoren reeds is gewag gemaakt, bewijst duidelijk dat de in 't begin strenge controle langzamerhand gewijzigd en verslapt is geworden naargelang het belang der verrichtingen en de noodwendigheden van de handel met het buitenland, en slechts in voege blijft binnen de perken der noodzakelijkheid voorlopig onze handelsomzet te oriënteren naar de verwerving van goederen die voor het herstel van ons land het meest onontbeerlijk zijn.

De omvang der in het land bestaande vreemde betaalmiddelen wordt voortdurend nagezien door het Instituut voor de Wissel door middel van lijsten die het regelmatig ontvangt van de erkende banken, die de door hun klanten afgeleverde documenten ten bewijze van hun verrichtingen, moeten bewaren. Een controle dezer verrichtingen en der stukken die ze rechtvaardigen wordt door de gevolmachtigden van het Instituut ter plaatse uitgeoefend.

De aan de controle onderworpen verrichtingen zijn van commerciële of niet-commerciële aard.

Wat de commerciële verrichtingen betreft, zouden diegenen in de waan verkeren die denken dat het Instituut alleen heer en meester is om toelatingen te verlenen tot in- en uitvoer van goederen of koopwaren. Maar al te dikwijls is dit organisme ten onrechte door het publiek beschuldigd geworden op min of meer willekeurige wijze toelating te verlenen of te weigeren, of de ingediende aanvragen al te lang te hebben laten aanslepen.

Immers, in de eerste tijden na de bevrijding van ons grondgebied — en in zekere gevallen nu nog, — hingen de in- en uitvoer van goederen af van het toekennen aan de in- of uitvoerder van een prioriteitscertificaat dat recht gaf op het bekomen van een vergunning.

De beslissing betreffende de toekenning van zulke certificaten wordt getroffen door het « *Comité voor Prioriteitsrechten* » dat ik hiervoren vermeld heb tijdens de opgave der verrichtingen waarmede zich de 3e afdeling der diensten van het Instituut bezig houdt.

Dit comité is een organisme dat fungeert onder het voorzitterschap van het Ministerie van Economische zaken. Maken er deel van uit de gevolmachtigden van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel en de afgevaardigden van verscheidene ministeriële departementen, namelijk die van Buitenlandse zaken, Ravitaillering, Landbouw, Verkeers- en Zeewezen en Invoer.

Een aanvraag tot in- of uitvoer van koopwaren kan aanleiding geven tot talrijke en soms eindeloze discussies of geschillen, ingevolge de verschillende criteria waarmede men rekening houdt of beweert te moeten houden voor het aanvaarden of verwerpen der aanvragen. Het is ten andere, meen ik, een publiek geheim, volgens men heeft kunnen lezen in zekere dagbladen en heeft kunnen besluiten uit menige openbare debatten der wetgevende Kamers, dat de lange duur dezer discussies maar al te dikwijls voor gevolg heeft gehad besprekingen te doen mislukken aangaande de invoer van soms voor de voeding der bevolking hoogst noodzakelijke waren, omdat de termijn in het buitenland toegestaan voor het verwezenlijken der besproken handelsverrichtingen ondertussen verstreken was.

Mag men in zulke gevallen altijd het Comité voor Prioriteitsrechten de eerste steen werpen? Ik meen het niet, wanneer men een ogenblik nadenkt over de verschillende en dikwijls zo ingewikkelde elementen die in aanmerking komen voor het treffen der beslissing, en namelijk de behoeften van het land aan de waren die aangeboden of aangevraagd worden, de vervoermogelijkheden, de kwestie te weten of zulke waren aan de vrije handel zullen overgelaten worden of aangekocht door de officiële commissies die de Regering in zekere vreemde landen onderhield of nog onderhoudt, de voorgestelde betaalvoorwaarden, het bestaan van de nodige credieten om de betaling der waren te verwezenlijken, eindelijk ook de mogelijkheid voor België de wareninvoer met een uitvoer van andere goederen van gelijke waarde te compenseren.

Daar de grote vermogens in vreemde deviezen, waarover ons land na de bevrijding beschikt heeft, in deze laatste tijden uitgeput waren, ontstond meer en meer de neiging zekere koopwaren of goederen niet meer te laten invoeren, indien de vreemde landen waaruit ze voortkwamen zich niet wilden verbinden in betaling andere goederen te aanvaarden die België zelf kon uitvoeren. Zekere vreemde landen stellen ten andere uit eigen initiatief als voorwaarde tot het invoeren van eetwaren in ons land, de verplichting vanwege onze Regering hun

in compensatie hier vervaardigde producten te leveren die ze zelf nodig hebben. In feite beleven we opnieuw de tijden wanneer de munt nog niet bestond en men niets kende als de ruilhandel en dit is zo, niet omdat er te kort is aan munt, maar heel dikwijls omdat sommige landen geen betrouwen hebben in een andere munt of zelf te veel munt bezitten. De ontwikkeling van deze ruilhandel tot het systeem van het bilateralisme, tot de « clearing », wat men in 't Frans eenvoudig noemt « le troc », wordt door zekere economen aangezien als een glijding naar de vervallende periode voor de beschaafde volkeren. Die toestand zou waarschijnlijk enkel kunnen verbeterd worden, indien het toegelaten of opgelegd werd de bestaande munten en deviezen tussen de landen over te dragen, in die zin dat ieder land dat schulden heeft zich zou mogen kwijten van zijn schuld tegenover zijn schuldeiser door hem de schuldvorderingen over te maken die hijzelf bezit tegenover andere derde landen. (10)

Volledigheidshalve dient nochtans aangestipt dat tegenwoordig talrijke waren zijn vrijgemaakt geworden in die zin dat hun in- en uitvoer niet meer onderworpen is aan het verlenen van prioriteitscertificaten. Deze handelsverrichtingen kunnen aldus sneller afgehandeld worden, alhoewel nog immer een verklaring van in- en uitvoer dient gedaan, wat onder het oogpunt der betalingen dezelfde gevolgen na zich sleept als diegene die aan de certificaten waarvan kwestie verbonden zijn.

* * *

Het Instituut voor de Wissel heeft ook het toezicht op niet commerciële verrichtingen. Het gaat hier om verrichtingen die niets te doen hebben met de buitenlandse handel, bij voorbeeld de betaling van reiskosten, brevetten en vergunningen, verzekeringen, verrichtingen op effecten en coupons, enz. (11)

In den beginne werden zulke verrichtingen in ieder geval aan afzonderlijke toelatingen onderworpen. Langzamerhand werden ze nochtans « in globo » toegelaten wanneer ze verricht werden door bepaalde personen, in gegeven voorwaarden, en plaats hadden binnen een voorafgaandelijk vastgesteld kader. Die toelatingen werden verleend onder de vorm van algemene vergunningen of ingevolge reglementen die de plaats innamen van gezegde algemene vergunningen.

Indien de niet commerciële verrichtingen op verre na niet zo veelvuldig waren als de handelsverrichtingen, waren ze van zo verschillende aard dat het zeer moeilijk is geweest deszake aangaande algemene reglementen uit te vaardigen en is men noodzakelijkerwijze verplicht geweest een groot aantal van zulke gevallen aan een bijzonder nazicht der diensten van het Instituut voor te leggen.

Eindelijk dient opgemerkt dat wat de financiële betrekkingen tussen België en het Groot Hertogdom Luxemburg betreft, deze geregeld zijn door een algemene vergunning die practisch alle beperkingen voor de betaalmiddelen binnen de grenzen van het Belgisch-Luxemburgs economisch verbond afschaft.

Wat Belgisch Congo betreft, wordt de wisselcontrole aldaar uitgeoefend door het ambt van de invoer en van de deviezen te Leopoldstad. Dit heeft toegelaten de verbinding samen te stellen tussen het Belgisch-Luxemburgs Instituut en dit ambt door bemiddeling der Bank voor Belgisch Congo die in onze Kolonie gelast is met dezelfde verrichtingen als de Nationale Bank in België.

De betalingen tussen het moederland en Belgisch Congo zijn merkkelijk vergemakkelijkt geworden voor de lopende verrichtingen ingevolge algemene vergunningen.

* * *

Indien de techniek der uitvoering van de wisselcontrole, in hoofddeorde het Instituut voor de Wissel, de Nationale Bank en de erkende banken aanbelangt, zal de magistratuur integendeel meer belang stellen in de wijze waarop de inbreuken op de wetten en reglementen die deze vraagstukken beheersen, worden beteugeld.

* * *

De strafsancties en strafvervolgingen betreffende de inbreuken op de wisselvoorschriften en de wisselcontrole, zijn gesteund op de Besluitwet van 6 October 1944, gewijzigd door die van 16 Maart 1945 en 4 Juni 1946, en in het bijzonder op de artikels 5 tot 9.

Alle inbreuken op de voorschriften dezer besluitwetten, der uitvoeringsbesluiten en der reglementen door het Instituut voor de Wissel getroffen in uitvoering van artikel 2 van de basisbesluitwet van 6 October 1944, worden gestraft met een gevangenzitting van vier maanden tot twee jaar en een boete van 5.000 frank tot 1 miljoen frank of één dezer straffen alleen. Vóór de Besluitwet van 4 Juni 1945 (Staatsblad van 7 Juni 1946) was de minimum straf acht dagen en niet vier maanden.

De wet van 24 Juni 1921 betreffende de opdecie-mes is niet toepasselijk op de bij de besluitwet voorziene geldboeten. Al de bepalingen van boek I van het Strafwetboek zijn nochtans van toepassing op die inbreuken, maar artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 is op de boeten niet toepaselijk, t.t.z. dat geen voorwaardelijke veroordeling kan uitgesproken worden voor de geldboeten.

Verder wordt er in de Besluitwet aangestipt dat bij *herhaling* de straffen tot het dubbele opgevoerd worden en de gevangenzitting steeds dient uitgesproken.

De tekst van artikel 5 bevat ook letterlijk het volgende :

« De rechterlijke beslissing *voorziet* buitendien verbeurdverklaring van de goederen, inclusief de schuldvorderingen die het voorwerp van de inbreuk hebben uitgemaakt, voor zover zij de delinquent toebehoren, alsmede verbeurdverklaring van de winsten die de delinquent uit de inbreuk behaald heeft ».

Het gebruik van de term « *voorziet* » schijnt me geen gelukkige keus. Wil dit zeggen dat de verbeurdverklaring facultatief is? Dit geloof ik niet, daar ingevolge artikel 43 van het Strafwetboek ter zake toepasselijk ingevolge artikel 5 der Besluitwet

van 6 October 1944, de verbeurdverklaring altijd zal uitgesproken worden voor misdad of wanbedrijf. De besproken tekst heeft nochtans een bijzonder belang, daar hij de verbeurdverklaring oplegt niet alleenlijk voor de voorwerpen voorzien onder artikel 42 van het Strafwetboek, maar die uitbreidt namelijk tot de winsten die de delinquent uit de inbreuk behaald heeft en, ingevolge de wijzigingen der wetgeving ter zake door de Besluitwet van 4 Juni 1946 (12), ook tot de vervoermiddelen voor zover ze de delinquent toebehoren.

Artikel 6 voorziet dat, behoudens de officieren van de gerechtelijke politie, de ambtenaren en beambten van het Bestuur der Directe Belastingen, der Douanen en Accijnzen en der Thesaurie, de bankrevisoren en de gemachtigden van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, bevoegd zijn om de overeenkomstig de vorige artikelen strafbare inbreuken vast te stellen en om de litigieuze waarden, alsmede de vervoermiddelen in beslag te nemen (13).

Ditzelfde artikel voegt eraan toe, dat, behoudens voor de officieren van de gerechtelijke politie, op deze inbreuken toepasselijk worden gemaakt de bepalingen van de wetten en reglementen op douanen en accijnzen betreffende de inbeslagnemingen, alsmede het opmaken van de processen-verbaal en de bewijskracht van die akten (14).

Die tekst is klaar genoeg om geen ophelderingen te eisen. Nochtans dient hier opgemerkt dat de Besluitwet van 6 Juni 1946, die enige wijzigingen heeft gebracht aan de tekst van de Besluitwet van 6 October 1944, ook alle vervoer en elk onder zich hebben van waarden binnen de onvrije tolkring, aan toelating onderwerpt. Dit was niet voorzien in de eerste besluitwet. De regering werd genoodzaakt die leemte aan te vullen, gezien de talrijke feiten van smokkel die tijdens het overschrijden der Belgische grens werden vastgesteld.

Artikel 6 zegt ook dat de vervolging uitgeoefend wordt op *verzoek* van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

Wat betekent dit? Wil dit zeggen dat de openbare vordering slechts in gang kan gesteld worden door het Instituut ofwel dat een verzoek van dit laatste voldoende is om aan het Openbaar Ministerie toe te laten de vervolging in te spannen?

Sommigen beweren dat het Instituut zelf moet vervolgen en zelf alleen kan vervolgen. Voor hen betekend het woord « *verzoek* » « *vordering* ». Zij steunen zich desaan gaande op het feit dat er in de besluitwet en namelijk in artikel 6 gezinspeeld wordt op de beschikkingen en reglementen der douanen en accijnzen in zake beslagneming en voor het opmaken der processen-verbaal en de bewijskracht van die akten. Volgens deze mening dient dan ook — evenals in zake douanen en accijnzen de vervolging ingesteld wordt door die administratie die door haar volmacht drager ter zake zelf de toepassing van de boeten vóór de hoven en rechtbanken vordert — het Instituut zelf te vervolgen en te vorderen.

Die mening wordt niet gedeeld noch door het

Instituut voor de Wissel noch door de parketten en de rechtsmachten.

Het Instituut voor de Wissel heeft zich altijd vergenoegd met klacht neer te leggen en vervolgingen aan de bevoegde parketten te vragen; nooit heeft het aanspraak gemaakt op het recht zelf de vervolging in te leiden.

De term « *verzoek* » in de besluitwet gebruikt, staat niet gelijk met « *vordering* » (requête — réquisition). Een verzoek is enkel een aanvraag. Ter staving van die laatste mening dient nog in aanmerking genomen dat in zaken douanen en accijnzen de wet spreekt van « de vervolgingen worden ingespannen door... » en niet « op verzoek van... ».

De Raad van het Instituut duidt regelmatig deze harer leden of gevolmachtigden aan waarvan het handteken voorzien is om de klachten bij de parketten in te dienen of de vervolging in zaken wisselcontrole te vragen.

Geen enkele wettekst die deze stof behandelt voorziet dat het aan de parketten zou verboden zijn een vooronderzoek aangaande zulke zaken in te stellen, het verzoek van het Instituut enkel vereist zijnde voor de uitoefening der vervolging.

De parketten die rechtstreeks aanklachten of door officieren der gerechtelijke politie opgestelde processen-verbaal ontvangen, sturen deze stukken aan het Instituut voor de Wissel ten einde te weten of dit organisme vervolging ter zake vraagt. Desnoods in geval de zaak spoedig dient behandeld, stelt de bevoegde magistraat van het parket zich telefonisch in verbinding met het Instituut dat zijn bevestigend antwoord schriftelijk bevestigt. In geval van overmaking der stukken aan het Instituut worden ze met het antwoord van dit laatste aan de parketten teruggezonden. Die handelwijze vindt haar basis in artikel 7 der Besluitwet van 6 October 1944.

De wetgeving voorziet immers dat alle administratieve diensten van de Staat, de provinciën en de gemeenten, ook de parketten en griffies der hoven en rechtbanken, van ambtswege alle inlichtingen en bescheiden moeten overmaken die van aard zijn de opsporing en de vaststelling van de inbreuken te vergemakkelijken.

In geval het Instituut zelf rechtstreeks in het bezit gesteld wordt van aanklachten of processen-verbaal betreffende inbreuken op de wisselcontrole, mag het zelf door zijn gevolmachtigden tot een onderzoek overgaan en alle plichten vervullen die het nodig acht tot het bestatigen der inbreuken.

Artikel 7 bechrijft de wijze waarop het Instituut mededeling kan en mag nemen van alle rekenschriften en bescheiden die het onderzoek kunnen mogelijk maken.

Indien het Instituut meent dat vervolgingen dienen ingespannen, wordt de bundel te dien einde aan het bevoegd parket overgemaakt en in geval, gedurende het onderzoek door het parket gevorderd, de onderzoeksrechter het nodig acht de hulp in te roepen van deskundigen of tot technisch nazicht over te gaan, worden de opdrachten desaangaande gegeven aan de experten of gevolmachtigde controleurs van het Instituut.

Eindelijk, wat het beroepsgeheim dezer gevol-

machtigden betreft, wordt in artikel 8 der Besluitwet een gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en een geldboete van 1.000 frank tot 1.000.000 frank of een dezer straffen voorzien voor diegene onder hen die door *onvoorzichtigheid* een in het uitoefenen hunner functiën verkregen inlichting mochten openbaar maken.

U zult opmerken dat de onderhavige wetgeving « in casu » een veel hogere straf voorziet dan die voorgeschreven door de gewone wetgeving voor de schending van het beroepsgeheim en zelfs dat het misdadig inzicht vereist voor de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek ter zake niet moet bestaan.

* * *

Door de Besluitwet van 4 Juni 1946 werd in de wetgeving betreffende de wisselcontrole de mogelijkheid van een dading door het Instituut ingelast.

Artikel 3 dezer besluitwet behelst het volgende :

« Wat betreft de andere straffen dan de gevangenzetting, kan door het Instituut een dading getroffen worden in zaken inbreuk op de bepalingen van deze besluitwet, van de uitvoeringsbesluiten en van de door het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel overeenkomstig artikel 2 genomen reglementen, zolang bij de in eerste instantie bevoegde rechtsprekende rechtsmachten de zaak niet aanhangig werd gemaakt, hetzij op dagvaarding van het Openbaar Ministerie (15), hetzij bij bevel der Raadkamer. De dading doet de strafrechtsovername te niets zelfs wat de gevangenisstraffen betreft. De sedert 7 October 1944 vastgestelde inbreuken kunnen onder dezelfde voorwaarden tot een dading aanleiding geven ».

In het verslag aan de Regent dat de Besluitwet van 4 Juni 1946 voorafgaat, is uitgelegd geworden dat de macht om dadingen aan te gaan aan het Instituut verleend is om in zeer talrijke gevallen het instellen van gerechtelijke vervolgingen te vermijden. Van een andere kant, om zelf niet door een te groot aantal zaken overlast te zijn, werd door dezelfde besluitwet het recht van dading toegestaan aan het Bestuur der douanen en accijnzen voor de inbreuken door dit laatste vastgesteld binnen de modaliteiten door het Instituut te dien einde aangewezen.

In feite heeft het Instituut op brede schaal gebruik gemaakt van die macht tot dading. Vooraleer de voorwaarden ener dading te bepalen, wordt door het Instituut overgegaan tot een nauwkeurig nazicht van het dossier en mogen de raadsleden van de betrokkenen er voorafgaandelijk kennis van nemen. Zohaast een dading getroffen en aanvaard is, wordt het bevoegd parket er van op de hoogte gesteld. Daar de dading een einde stelt aan de openbare vordering, zolang de zaak vóór de rechtsmacht van eerste aanleg niet aanhangig werd gemaakt, worden de door de parketten ingestelde vooronderzoeken zonder gevolg gerangschikt. In geval een onderzoeksrechter ondertussen met de zaak gelast was, wordt door de Raadkamer, op vordering van de Procureur des Konings, de openbare vordering uitgedoofd verklaard, juist zoals in zaken der douanen en accijnzen waarin het recht

tot vervolging aan het Bestuur van Financiën toebehoort (16).

De dadingen bedragen over het algemeen, behalve de verbeurdverklaring der goederen, schuldverdringen of waarden die het voorwerp der inbreuk uitmaken, de betaling of de afstand ten bate der Domeinen ener zekere geldsom, en daarenboven de storting op de Nationale Bank, voor rekening van het Instituut ten titel van dossierskosten, ener andere geldsom, belopende tot 1 of 2 % van het bedrag der sommen die te betalen zijn ingevolge de dading. Dit percent dient tot de dekking der bewaarkosten die aan het Instituut gevraagd worden door de Nationale Bank voor de inbewaardhouding der deviezen die namelijk inbeslaggenomen worden door de Diensten der Douanen.

De inbeslaggenomen of verbeurdverklaarde gelden en waarden die op de griffies der rechtbanken gedeponeerd werden, alsook de sommen die betaald of gestort werden ten titel van boeten ingevolge de door het Instituut getroffen dadingen, worden door de griffiers aan de ontvangers der Domeinen overgemaakt volgens dezelfde proceduur als die in gebruik voor de gelden en voorwerpen bij gerechtelijke beslissing verbeurd verklaard.

Wanneer de vervolgingen in zake wisselcontrole het voorwerp uitmaken van een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing, wordt aan het Instituut door de bevoegde parketten een afschrift der getroffen vonnissen of arresten toegezonden. Het spreekt van zelf dat, wanneer tijdens een zelfde onderzoek behalve de inbreuken op de wetten, besluiten en reglementen betreffende de wisselcontrole ook bestanddelen van andere inbreuken voorhanden zijn, in zaken die buiten de bevoegdheid van het Instituut vallen, de vervolgingen voortgezet worden.

* * *

Vooraleer mijn rede te besluiten, meen ik het niet ongelegen U hierna een kort overzicht te geven van het beloop der verrichtingen van het Instituut voor de Wissel.

Gedurende de jaren 1945 en 1946 werden verscheidene betaalovereenkomsten gesloten tussen het Belgisch-Luxemburgse Economisch Verbond en meerdere vreemde landen. Die overeenkomsten hebben toegelaten de gewone handelsbetalingen en de er aan verknochte of gelijkgestelde verhandelingen te verrichten, alsook het overmaken der inkomsten van kapitalen.

Wat de Verenigde Staten van Noord-Amerika en Canada betreft, werden die verrichtingen grotelijks vergemakkelijkt door de door deze landen toegestane leningen (17).

Einde 1946 was de Nationale Bank in het bezit van een te kas in goud van 32.247 miljoen frank tegen 32.094 miljoen op 31 Augustus 1944.

Het saldo harer schuldverdringen, daarvan afgetrokken haar verbintenissen tegenover de buitenlandse centrale banken, bedroeg einde 1945 1.606 miljoen frank en einde 1946 158 miljoen frank.

Buiten de goudreserve der Nationale Bank bezat deze laatste, samen met de Belgische en Luxem-

burgse banken, ook vreemde munten van verscheidene landen. In het geheel hadden die munten, daarbij gerekend de goudreserve, een waarde van 32.678 miljoen frank op 31 Augustus 1944, 36.751 miljoen einde 1945, en 37.721 miljoen einde 1946.

De bekende tabellen betreffende de wisselverrichtingen met 18 vreemde landen bedragen als ontvangsten, van 3 September 1944 tot 31 December 1946, de som van 69.703 miljoen tegen een uitgave van 66.989 miljoen frank.

De wisselontvangsten, daarin begrepen de deviezenaankopen aan de erkende banken, de private personen en de Staat, beliepen tot de som van 21.944 miljoen over het tijdperk begrepen tussen 3 September 1944 en 31 December 1945. Die som steeg tot 47.759 miljoen frank in 1946.

De wisseluitgaven, daarin begrepen de voorschotten afgestaan aan de Belgische en vreemde banken, aan private personen en aan de Staatseconomische missies, bedroegen 20.368 miljoen van 3 September 1944 tot einde December 1945, en 46.631 miljoen frank in 1946.

Het is ook niet zonder belang te weten dat op 31 December 1946 het Instituut, in bewaring voor rekening van derden, allerlei waarden hield die in beslaggenomen werden ter gelegengeid van de vaststelling van inbreuken op de wisselreglementering. Hun waarde beliep op 11.834.563,90 frank. De geldboeten ingewonnen voor rekening van de Belgische Schatkist door middel der getroffen dadingen, beliepen einde 1946 op een totaal van 4.587.574,20 fr. Voor wie zou menen dat die bedragen tamelijk laag zijn, dient er aan herinnerd dat de inbeslagnemingen en dadingen enkel begonnen zijn in Juni 1946, daar de in voege zijnde wetsbepalingen die verrichtingen niet vroeger toegelaten hebben.

Het verslag dat het Instituut voor de Wissel komt uit te geven betreffende zijn werking gedurende het jaar 1947, laat toe vast te stellen dat de boeten bij wijze van dading geïnd ten bate van de Belgische Schatkist, gedurende dit verleden jaar een totaal van 10.122.236,09 frank hebben bedragen.

Het beloop der betalingen tussen het Belgisch-Luxemburgs Economisch Verbond en de vreemde landen is in belangrijke mate gestegen gedurende het jaar 1947. Dit is bijzonder te wijten aan de stijging der wereldprijzen en de uitbreiding der handelsbetrekkingen en betalingsovereenkomsten met Bulgarije, Hongarije en de Duitse bezette gebieden.

Op het einde van het jaar 1947 is het totaal der vreemde betaalmiddelen der Nationale Bank in geen grote mate veranderd in vergelijking met de cijfers van einde 1946, doch het te kas in goud is met 6.186 miljoen frank verminderd, gedeeltelijk uit oorzaak der stortingen van 2.464 miljoen frank aan het Internationaal Monetair Fonds, ingevolge de verplichtingen door ons land daartoe aangegaan.

Dit min bedrag in goud is, van een andere kant, voor een bedrag van 5.633 miljoen frank gecompenseerd geworden door een batig saldo in schuldverdringen en verbintenissen (18).

Volledigheidshalve zou het wellicht gepast geweest zijn U hier een overzicht te geven van het beloop in cijfers der verscheidene verrichtingen van

het Instituut. Doch ik vrees misbruik te maken van uw welwillende aandacht en meen, om te eindigen, wel te doen met te trachten U te antwoorden op een vraag die de meesten onder U zich zullen gesteld hebben.

Wanneer zal in zake wissel een einde gesteld worden aan al de vrijheidsbeperkingen die, het valt geenszins te ontkennen, het leven eerder lastig maken?

Graag zou ik U een bepaald en definitief antwoord willen geven, maar ik ben noch waarzegger noch tovenaars. Zonder te kunnen beticht worden van oneerlijke mededinging tegenover zulke personages, kan ik U enkel zeggen dat, volgens de personen die de verantwoordelijkheid dragen voor de werking van het Instituut voor de Wissel, er naar gestreefd wordt zohast mogelijk tot de vooroorlogse toestand terug te keren. Er zal nochtans zeker geen middel bestaan volledig een einde te stellen aan de werking van het Instituut, zolang de buitenlandse similaire organismen hun bedrijvigheid ook niet stop zetten (19). Van een andere kant zal het in voege treden van het Marshallplan niet van aard zijn om de vrijheid te heroveren waaraan alle Belgen zo gehecht zijn. Voor zoveel we tot heden weten en wat in het bijzonder België betreft, zal de hulp die ons door de Verenigde Staten volgens dit plan zou verleend worden, wellicht onze behoeften in dollars verlichten of ten minste ons toelaten de leveringen die ons zullen gedaan worden niet onmiddellijk te moeten betalen, en zo zal de Nationale Bank haar adering, wat de goudreserven en sterke deviezen betreft, mogen vertragen. Dit belet niet dat in het kader van het Marshallplan België nog zal verplicht zijn waren in te voeren en te blijven medewerken aan Europa's heropbouw door het leveren van producten hier voortgebracht of verwerkt. Daar die verrichtingen nog altijd de controle zullen vergen van ons betaalvermogen in vreemde deviezen, kan van nu af niets voorzien worden betreffende de datum der opheffing van het Instituut voor de Wissel.

Die datum zal overeenstemmen, meen ik, met de dag waarop Europa uit zijn puinen zal terug opgerezen zijn en het mensdom eindelijk de ware Vrede zal kennen.

(1) Cf. Institut Belgo-Luxembourgeois du Change. Rapport du 6-10-1946. Bruxelles, 1947. Imprimé à la Banque Nationale de Belgique (p. 5).

(2) Belgisch Staatsblad van 7 October 1944.

(3) Cf. Belgisch Staatsblad van 10 November 1944 en

(4) Overeenkomst vermeld «in fine» van het verslag van het Instituut verschenen in 1947 reeds geciteerd blz. 45 en 46.

(5) Belgisch Staatsblad van 7 October 1944.

(5bis) Zie artikels 1 en 4 der Besluitwet.

(5ter) Bij arrest van 20-4-1948 in zake O.M. tegen D.R. heeft de 10e kamer van het Hof van Beroep te Brussel toepassing gedaan van dit besluit op een persoon die Franse bankbiljetten in pand aangenomen had in waarborg van een schuld in Belgische franken.

(6) Zie desaangaande art. 1 van het besluit van de Regent van 6 October 1944 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 October 1944, blz. 414 en volg., onder de titel «Besluitwet» inplaats van «Besluit».

(7) Zie desaangaande het verslag aan de Regent dat de Besluitwet van 6-10-44 voorafgaat (Staatsblad van 7-10-1944).

(8) In de praktijk werden erkend al de banken die ingeschreven staan op de lijst der Bankcommissie die zich verbonden hebben zich aan de controle van het Instituut te onderwerpen en de vereiste borgsom hebben gestort. Die borgsom dient tot waarborg der inning van de door hun klanten verschuldigde gelden hoofdens de wisselverrichtingen en de vergoedingen die aan de diensten van het Instituut moeten toekomen.

(9) Voor meerdere inlichtingen zie op bladzijden 17 en 18 van het verslag van het Instituut voor de Wissel uitgegeven in 1947.

(10) Zie desaangaande de studie van Maurice Masoin «Vers une union européenne» verschenen in het tijdschrift «Energie» nr 74-75 van Januari-Februari 1948, blz. 315.

(11) Zie het verslag van het Instituut van 1947, blz. 26 en volgende.

(12) Staatsblad van 7 Juni 1946.

(13) De beslagname waarvan kwestie werd in de wet ingelast door de Besluitwet van 4 Juni 1946.

(14) De eerste Besluitwet van 6-10-1944 bevatte reeds dit bijvoegsel, behalve dat het voorbehoud voor de officieren van de gerechtelijke politie voorzien in de Besluitwet van 4 Juni 1946, was vergeten geworden.

(15) Dit art. 3 der Besluitwet van 4-6-1946 wijzigd art. 6 der Besluitwet van 6 October 1944 (Staatsblad van 7-6-1946, blz. 4951.) De termen «dagvaarding van het openbaar ministerie» duiden met zekerheid aan dat het niet het Instituut maar wel het parket is dat de vervolgingen moet inspannen.

(16) Zie R. Janssens de Bisthoven, Revue de Droit pénal 1923, blz. 332, laatste alinea.

(17) Voor de volledige cijfers der bewerkingen zie het verslag van het Instituut van 1947, blz. 29 en volgende.

(18) Zie verslag van het Instituut over zijn werking in 1947, blz. 19 en volgende.

(19) Volgens het Instituut is het thans in voege zijnde regime het vrijste in Europa, behalve Zwitserland en Portugal waar er geen eigenlijke wisselcontrole bestaat. Zie desaangaande het verslag van het Instituut over het jaar 1947 uitgegeven in Juni 1948.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 20 Mei 1948.

Eerste voorzitter en verslaggever : M. Soenens.
Eerste Advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Motivering. — Dubbelzinnige motivering doordat de rechter a quo in onzekerheid heeft gelaten op welke gronden hij de door een der partijen aan de litigieuze rechtshandeling toegekende qualificatie onjuist acht.

Wanneer uit de motivering van het vonnis niet duidelijk blijkt of de rechter de qualificatie door een der partijen aan de litigieuze overeenkomst gegeven verweept omdat de bedingen van bedoelde overeenkomst niet aan die qualificatie beantwoorden, dan wel, omdat uit die bedingen niet de gevolgtrekking kan worden gemaakt, die de betrokken partij daaruit afleidde, is die motivering dubbelzinnig, zodat het Hof van Verbreking niet in staat is zijn toezicht uit te oefenen. Deze dubbelzinnigheid staat gelijk met afwezigheid van motivering.

Schotte Achiel t / P.V.B.A.Verba, Vannuvel en Reniers

Gelet op het bestreden vonnis op 10 Mei 1944 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, zetelende in graad van hoger beroep;

Over het eerste middel : schending van artikel 97 van de Grondwet,

hierin dat, om de bewering van aanlegger te weerleggen dat de besluiten van 18 November en 15 Juli 1943 niet toepasselijk waren in het onderhavig geval, omdat het tussen partijen gesloten contract, om reden van zijn innerlijke aard, geen verhuring maar een vestiging van vruchtgebruik was, de bestreden beslissing zich beperkt tot de verklaring dat deze bewering van alle grond ontbloomt is, zonder de redenen te geven die de rechter ten gronde ertoe hebben gebracht deze beslissing te nemen,

en hierin dat het bestreden vonnis het tussen partijen gesloten contract betitelt als huishuur-overeenkomst en het voornoemde besluiten toepast zonder te antwoorden op het middel in de besluiten door aanlegger afgeleid dat de verhuring van een terrein geen huishuurovereenkomst uitmaakt, omdat, gelijkvorming artikel 1709 van het Burgerlijk Wetboek, het voorwerp ervan geen huis of een meubel daarstelt;

Overwegende dat aanlegger, bij regelmatige conclusies staande hield dat de tussen hem en derde verweerder gesloten overeenkomst, niettegenstaande haar betiteling, niet een huurcontract doch een instelling van vruchtgebruik uitmaakte; dat hij die bewering afleidde uit de bedingen van de overeenkomst en uit rechtelijke bestanddelen in zijn conclusies nader bepaald;

Overwegende dat het vonnis zich er bij beperkt op, dat punt van de conclusies te antwoorden dat « de bewering dat de overeenkomst huurovereenkomst genaamd, een instelling van vruchtgebruik zou zijn, van alle grond ontbloomt is »;

Dat, aldus, het vonnis onzeker laat of het, in feite, heeft aangenomen dat de bedingen van de overeenkomst andere waren dan deze door aanlegger ingeroepen, ofwel, of het heeft willen beslissen dat de gevolgtrekking welke aanlegger er uit afleidde, in rechte verkeerd was;

Overwegende dat de dubbelzinnigheid van dergelijke reden het Hof niet toelaat zijn toezicht uit te oefenen; dat ze gelijk staat met gebrek aan redenen; dat, bijgevolg, het bestreden vonnis het in het middel aangeduid artikel 97 der Grondwet schendt;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven, zetelende in graad van hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 15 Juni 1948.

Voorzitter : M. Verbeke.

Raadsheren : M.M. Belpaire en van Walleghem.

Advocaat-generaal : M. Vermeulen.

Provinciale belasting op de drijfkracht. — Verkeerd plaatsen ener komma in de aangifte. — Verbetering.

De onjuiste vermelding van de nominale drijfkracht in kilowatt, gevolg van het verkeerd plaatsen ener komma, is een materiële vergissing, die voor verbetering vatbaar is.

N. V. Tannerie des Flandres t / Bestendige Deputatie der Provincie Oost-Vlaanderen.

Overwegende dat het verhaal regelmatig is naar de vorm en dat het tijdig werd ingediend;

Overwegend dat in haar aangifte in de provinciale belasting op de drijfkracht over het dienstjaar 1946, de eiseres heeft vermeld 11 motoren met een nominale kracht van 699. 1/2 K.W.;

Overwegend dat blijkens het aangiftenformulier, die nominale kracht in kilowatt uit te drukken door de belastingplichtige, dient te worden berekend op basis van 1 P.K. of H.P. = 0,736 Kilowatt, waarop dan door de Administratie een simultaancoëfficiënt van 90 % moet worden toegepast;

Overwegende dat het administratief onderzoek heeft uitgewezen dat evenals de voorgaande jaren, de inrichting van de eiseres 11 motoren telde met een gezamenlijke kracht van 95 H.P. derwijze dat, bij een juiste toepassing van de voormelde instructies, de eiseres had moeten vermelden in haar aangifte een nominale drijfkracht van 95 H.P. × 0,736 = 69,92 K.W.;

Overwegend dat het klaarblijkend te wijten is aan

het verkeerd plaatsen van de komma, hetzij dus aan een materiële vergissing in de voormelde berekening, waarvan nochtans de elementen juist waren, dat de eiseres heeft geschreven 699 1/2 K.W. in stede van 69,92 K.W.;

Dat dergelijke misslag vatbaar is voor verbetering omdat de herziening van de aanslag waartoe zij aanleiding geeft, niet gesteund is op andere elementen dan deze die, al zij het dan ook impliciet, ten grondslag liggen van de aangegeven drijfkracht, basis van de aanslag;

Overwegende dat die aanslag derhalve als volgt diende te worden vastgesteld :

95 H.P. $\times$ 0,735 = 69,92 K.W. $\times$ 0,90 (simultaancoëfficiënt) = 62,928 K.W. of afgerond 63 K.W. provinciale taxe = 63 $\times$ 0,90 = 598 fr.

630 gemeentepcentimes : 398 $\times$ 630 = 3.767 fr.;

Dat er bijgevolg ontlasting moet worden verleend van :

voor de provincie : 5.985 — 598 = 5.387 fr.
voor de gemeente : 37.705 — 3.767 = 33.938 fr.

hetzij totaal : 39.325 fr.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting het verslag van raadsheer Belpaire, zomede het advies van advocaat-generaal Vermeulen, die verklaard heeft zich te gedragen naar het oordeel van het Hof;

Ontvangt het verhaal en verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens de bestreden beslissing te niet en opnieuw wijzende, verleent aan de eiseres ontlasting, tot beloop van 39.325 fr. van de aanslag in de provinciale belasting over het dienstjaar 1946, ingekohierd onder artikel 18 van de gemeente Ledeberg;

Veroordeelt de verweersters tot terugbetaling aan de eiseres van al hetgeen zij op de voormelde aanslag hebben ontvangen zonder dat het verschuldigd was, te vermeerderen met de wettelijke interesten en met de kosten van het geding.

NOOT. — Het boyenstaande arrest, waarbij een uitspraak van de Bestendige Deputatie der provincie Oost-Vlaanderen hervormd werd, geeft een duidelijke oplossing aan een vaak in de praktijk voorkomend probleem.

De Bestendige Deputatie beweerde in hare beslissing, dat het verkeerd plaatsen ener komma niet aangezien kon worden als materiële mislag. Als dusdanig mochten volgens haar slechts beschouwd worden: reken-, schrijf- of andere grove fouten, zonder verband met de juridische beoordeling van de belastbaarheid van de belastingschuldige of het vaststellen van de grondslagen van belastbaarheid.

De rechtspraak van het Hof van Verbreking is gevestigd in dien zin, dat de foutieve aangifte, tengevolge van een verkeerde interpretatie der wet bindend is voor de belastingplichtige, doch dat een materiële vergissing altijd door een bezwaarschrift kan worden hersteld. Dit blijkt impliciet a contrario uit de motivering van een arrest van 24 Oktober 1938 (Journ. Fisc. 1939, 284) :

« Overwegende dat het in casu niet gaat over een materiële mislag doch over een vergissing van juridischen aard ». Zie verder hieromtrent: E. Ronse en Tiberghien, Handboek der inkomstenbelastingen, n° 562, c.

Het Hof van Beroep constateert in zijn arrest, dat de vermelding van de nominale kracht in Kilowatt de uitkomst is van een berekening, dat derhalve het verkeerd plaatsen ener komma als de onjuiste uitslag ener berekening, een materiële mislag is, die voor verbetering in aanmerking komt.

Terloops wijzen we er op, dat een voorziening tegen dergelijke beslissingen van de Bestendige Deputatie alleen door handelsvennootschappen kan worden aangewend. (Art. 1, al. 2, Wet 22 Juni 1877).

Jan Ronse.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

3 Maart 1948.

Voorzitter : M. Soenens.

Rechters : M.M. De Wulf en Janssens de Varebeke.

Advocaten : Mrs. Lindemans (Brussel) en Eeckhoudt (Gent).

Auteursrecht. — Bewijs van het auteurschap. — Namaking van een prijzenlijst voor klompen.

Zolang het tegenbewijs niet is geleverd, wordt de persoon, wiens naam op de gebruikelijke wijze op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst vermeld is, als de auteur daarvan beschouwd (wet van 16 April 1934, art. 15).

De samenstelling van een prijzenlijst voor klompen is niet beschermd door de wetten op het auteursrecht, daar een dergelijk werk niet kan aangemerkt worden als zijnde van litteraire, wetenschappelijke of artistieke aard.

Heyman t / Steenhout.

Overwegende dat de eis er toe strekt verweerders solidairlijk te zien veroordelen tot de betaling ener schadevergoeding van 20.000 frank, wegens krenking van de geestelijke eigendom van aanlegger;

Overwegende dat er op naam van de Nationale Corporatie voor Klompengroothandel, waarvan eiser secretaris is, een lijst van klompenverkooprijzen aan verbruikers werd uitgegeven;

Overwegende dat de vergelijking van die lijst met deze gedrukt door de verweerders op hun eigen naam, duidelijk aantoonde dat zij de lijst der Corporatie doen afschrijven hebben;

Overwegende dat eiser beweert dat hij de lijst der Corporatie zelf opgesteld heeft en op eigen kosten liet drukken en verspreiden;

Overwegende dat de berekeningen der prijzen gedaan werden op basis van de maximum prijzen vastgesteld bij ministerieel besluit van 17 Mei 1947, en dat eiser beweert « alleen » de toelating te hebben bekomen, bij afwijking van het ministerieel besluit, de prijzen af te ronden; dat hij om die redenen beweert een monopolie te bezitten op de uitslag dezer berekeningen;

Overwegende dat, moest het aangenomen worden dat eiser die lijst persoonlijk en in eigen voordeel opgesteld heeft, hij misbruik zou gemaakt hebben van de naam der Corporatie om zodoende meer waarde te geven aan zijn lijst;

Overwegende dat het waarschijnlijker is dat hij gehandeld heeft in zijn hoedanigheid van secretaris van de Corporatie, hetgeen overigens uitlegt dat er een afwijking toegestaan werd door het Ministerie van Economische Zaken;

Dat zolang eiser het tegenovergestelde niet bewijst van hetgeen op de lijst aangeduid staat, de vordering door hem ten persoonlijke titel ingeleid als niet ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat er volledigheidshalve dient opgemerkt dat de vordering insgelijks ongegrond is daar, zelfs in de veronderstelling dat eiser zou moeten aangezien worden als auteur, zijn werk niet zou genieten van de bescherming van de wetten op het auteursrecht;

Dat inderdaad die wetten slechts toepasselijk zijn op de wetenschappelijke werken die zich uitdrukken onder een letterkundige vorm of een kunstvorm (Novelles, Droits intellectuels, Droits d'auteurs, 91.273; Wauwermans, Droits d'auteurs, blz. 228);

Overwegende dat de letterkunde of kunst volledig vreemd blijven aan de kwestieuze lijst, en, dat, zelfs het wetenschappelijk karakter er aan ontbreekt, daar zij de uitslag is van zeer eenvoudige berekeningen die door de wetgever verondersteld worden gemakkelijk te kunnen uitgevoerd worden door al de verkopers van houten klompen;

Om deze redenen,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende, verklaart eisers vordering niet ontvankelijk, althans ongegrond, wijst ze af en veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT. — Voor het samenstellen van de lijst, waarover in bovenstaand vonnis sprake is, had luidens eigen beweringen de eiser meer dan zeven duizend bewerkingen moeten maken.

De formulering van de rechtbank t.a.v. het voorwerp van de auteursrechten is niet onberispelijk. Men vgl. art. 2 van de wet van 16 April 1934; ook Van de Putte, Beginselen van Nijverheidsrecht, n° 94.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e kamer ter — 13 Maart 1948.

Voorzitter: M. Mehauden.

Rechters: M.M. Ceulemans en De Schepper.

Subst. Krijgsauditeur: M. Maes.

Pleiter: Mr. Daeseleire.

Epuratie. — Mutualiteit « Ik Dien ».

De inschrijving op de epuratielijst, wegens uitoefening van een bedrijvigheid in de mutualiteit « Ik Dien », is niet gegrond bij het ontbreken van elke bewijsovereenkomstig het bepaalde in art. 3, 3°, van het wetsbesluit van 19 September 1945, zou gehad hebben.

D. t/ Krijgsauditeur.

Aangezien het verzet ontvankelijk is;

Overwegende dat de verzetdoende partij op de lijst van de epuratie ingeschreven werd, bij toepassing van artikel 3, 3° der besluitwet van 19 September 1945, meer bepaald als hebbende enige bedrijvigheid uitgeoefend inzake uitbouw, leiding of propaganda in de mutualiteit « Ik Dien »;

Overwegende dat de verzetdoende partij niet betwist de taak van ondervoorzitter van deze mutualiteit te hebben waargenomen, maar dat hij tevens opwerpt dat deze organisatie reeds lang vóór de oorlog bestond en dat zijn activiteit tijdens de oorlog beperkt is gebleven tot het ondertekenen van staten, die bestemd waren om de staatstoelagen te kunnen opnemen;

Dat het Openbaar Ministerie echter in gebreke blijft de juistheid van enig bezwaar te bewijzen; dat meer bepaald niet uit de elementen der zaak kan besloten worden dat « Ik Dien » er toe gestrekt zou hebben de integriteit, soevereiniteit of onafhankelijkheid van het koninkrijk of van zijn instellingen in het gedrang te brengen, of dat zij de plannen van

de vijand op politiek, sociaal of cultureel gebied zou gediend hebben of de nieuwe orde bevorderd hebben;

Dat de gegrondheid der inschrijving dus niet bezwen is;

Gelet op artikelen 2, 34, 35, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935, artikel 4 der besluitwet van 19 September 1945;

Om deze redenen:

De Rechtbank, rechtdoende bij tegenspraak, verklaart het verzet ontvankelijk; erop rechtdoende, verklaard het verzet gegrond; doet teniet de inschrijving gedaan op de lijst voorzien door artikel 4 van het besluit van 19 September 1945; dienvolgens beveelt dat de naam van verzetster zal geschrapt worden van bedoelde lijst;

Legt de kosten, begroto op 106 frank tot heden, ten laste van Staat;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar, niettegenstaande de verzet of beroep bij toepassing van artikel 6 der besluitwet van 19 September 1945.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

25 Maart 1948.

Voorzitter: M. de Necker.

Rechters: M.M. Kerkhove en Dhaners.

Pleiters: Mrs R. Van de Vorst (Antwerpen) en Delvoye.

Militaire opeisingen. — Buitmaking door de vijand van een voertuig opgeëist op 22 Mei 1940. — Aansprakelijkheid van de militaire overheid voor het verlies.

De militaire overheid is, krachtens art. 23 van de wet van 12 Mei 1927, aansprakelijk voor het verlies van een op 22 Mei 1940 opgeëist voertuig, dat door de vijand kort daarop wordt buitgemaakt. Deze buitmaking kan niet als een toeval of een geval van overmacht beschouwd worden.

Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging)
t/ Lecluyse.

Overwegende dat beroep staande houdt dat hij het huurgeld alleen verschuldigd is van 22 tot 28 Mei 1940, dag der overgave van het Belgisch leger, omdat, volgens de verklaring van de burgemeester van Pittem, de voertuigen door de Duitse overheid zijn weggehaald geweest en dat, in dit geval, bij toepassing van artikel 23 der wet op de militaire opeisingen, de militaire overheid niet verantwoordelijk is voor het verlies der voertuigen;

Overwegende dat beroepene staande houdt dat het ministerieel besluit van 16 Februari 1940 beschikt heeft dat, van dan af, alle opeisingen van voertuigen in eigendom zouden worden gedaan en dat die welke vroeger gedaan werden in huur met 1 Maart 1940 zouden worden omgezet; dat, zoals hierboven reeds gezegd, kwestieus voertuig opgeëist werd op 22 Mei 1940;

Overwegende dat, naar luidt van artikel 23 van de wet van 12 Mei 1927, de militaire overheid onder meer verantwoordelijk is voor het verlies van de roerende goederen waarvan zij tijdelijk het gebruik heeft gevorderd, ten ware zij het bewijs zou leveren dat zulks toe te schrijven is aan een oorzaak die haar vreemd is;

Overwegende dat door vreemde oorzaak onder meer dient verstaan te worden het toeval of het geval van overmacht (cfr. De Page, deel II, n° 598);

Overwegende dat beroeper niet kan staande houden dat hij niet hoeft in te staan voor het feit dat kwestieus voertuig werd buitgemaakt, omdat zulks niet zou gebeurd zijn, indien het niet door hem was opgeëist geweest;

Overwegende immers, daar het opgeëist werd op 22 Mei 1940, dat het blootgesteld was aan oorlogsrisico's en derhalve het feit dat het werd buitgemaakt niet meer als een onvoorziene gebeurtenis voorkwam; dat het toeval of het geval van overmacht slechts iemand ontslaat van verantwoordelijkheid, wanneer het gaat over een gebeurtenis die aan elk vooruitzicht ontsnapte;

Om deze redenen :

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch niet gegrond; bevestigt het bestreden vonnis en verwijst beroeper in de kosten van beroep.

NOOT: Vgl. betreffende de betekenis van de term « oorzaak vreemd » in art. 23 van de wet van 12 Mei 1927: cassatie, 12 Juni 1947, R.W. 1947-1948, 831.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

1 Juni 1948.

Voorzitter : M. Ulrix.

Pleiters : Mrs. Geukens, Colla en Roppe.

Schennis van de eerbaarheid. — In tegenwoordigheid van een kind van drie jaar. — Openbaarheid.

De schennis van de eerbaarheid moet beschouwd worden als zijnde geschied, in de voorwaarden gesteld door art. 385 S.W., wanneer zij in tegenwoordigheid van een kind van drie jaar heeft plaats gevonden.

O. M. t/ X. e.a.

Beticht van te Genk in de loop van 1947 en 1948 de wanbedrijven uitgevoerd te hebben : op verscheidene reizen in het openbaar de zeden geschonden te hebben door handelingen welke de eerbaarheid kwetsen met de verzwarende omstandigheid dat de feiten gebeurd zijn in tegenwoordigheid van X., kind dat de volle leeftijd van 16 jaar niet bereikt had op het ogenblik der feiten, zijnde geboren de 15 April 1945;

Overwegende dat de feiten gebeurden in aanwezigheid van een kind dat thans even meer dan drie jaar oud is;

Overwegende dat uit de bundel blijkt dat de onzedelijke handelingen door dat kind bemerkt werden; dat het kind er zich misschien nog niet van bewust is dat deze handelingen onzedelijk zijn; dat de mogelijkheid echter bestaat dat de opgevangen indrukken in zijn geheugen geprent blijven, en dat het aldus later, maar toch vroeger dan in geval het er niet aanwezig bij geweest ware, begrippen verkrijgt die voor zijn leeftijd niet zullen geschikt zijn; dat die mogelijkheid volstaat opdat de feiten als in het openbaar bedreven moeten beschouwd worden;

Overwegende dat in verband hiermede het opvallend is dat artikel 385 alinea 2 en artikel 386 Strafwetboek wel een maximumleeftijdsgrens van 16 of

21 jaar bepalen, maar geen minimumleeftijdsgrens;

Overwegende dat de betichting aldus bewezen is;

Om deze redenen :

Verklaart de betichten plichtig;

Dienvolgens veroordeelt hen tot (volgen de straffen).

NOOT: Vgl. o.m. Schuind, *Traité pratique de droit criminel*, I, blz. 264 e.v. De motivering van dit vonnis kan nuttig vergeleken worden met de verklaring van de verslaggever van de wet van 31 Maart 1936, waarbij het strafwetboek met een art. 386bis werd aangevuld. De verslaggever, dhr Carton de Wiart, zegde in de kamerzitting van 18 Juni 1931 (*Parlementaire Handelingen*, 1779) o.m. het volgende: « Ce sera en se plaçant sur le plan de l'imagination et de la mentalité de l'enfant, que le juge aura à apprécier si telle ou telle figure, telle ou telle image est de nature par son indécence à troubler le cerveau et le coeur de l'enfant, de façon à l'incliner à des sentiments ou des actes de caractère immoral. Ceci devra naturellement être examiné par le juge avec beaucoup de prudence. » (Aangehaald in de noot onder art. 386bis bij Simon en De Beus, Belgische strafwetten.)

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer — 3 Juni 1948.

Voorzitter : M. Rubbrecht.

O.M. : M. Boeyé.

Apotheker. — Aflevering van vergift op schriftelijke aanvraag van een te goede naam en faam bekende persoon. — Hoe deze laatste woorden moeten verstaan worden.

De apotheker, die op schriftelijke aanvraag vergift aflevert aan een persoon, die hij slechts van aanzien kent en waaroever hij geen ongunstige inlichtingen vernomen heeft, handelt in strijd met de hem door de wet opgelegde verplichtingen. De « goede naam en faam » van zijn klant moet op meer positieve gegevens gesteund zijn.

O.M. t/ D. en V.d.B.

Verdacht van te Leuven, kanton Leuven, op 10 Mei 1947;

beiden apotheker zijnde, zware dosissen van vergiften, opgesomd in de lijst III van de bijlagen van de Pharmacopée en van het besluit van de Regent dd. 6 Februari 1946, namelijk :

A. de eerste : vijf gram arseniczuuranhydride;

B. de tweede veertig centigram strychninenitraat te hebben afgeleverd zonder dat deze aflevering gebeurde op vertoon van een door een geneesheer, een doctor in de veeartsenijkunde of een licentiaat in de tandheelkunde geschreven, gedagtekende en ondertekende aanvraag, van een te goede naam en faam bekend persoon;

(.....)

Aangezien het bewezen is dat de verdachten respectievelijk de in de dagvaarding aangeduide hoeveelheid vergift op schriftelijke aanvraag afleverden aan wijlen Bruyninckx Leonie, die verklaarde daarmede een herdershond te willen doden, terwijl zij in feite zelfmoord gepleegd heeft;

Aangezien de eerste verdachte verklaarde deze persoon te kennen, daar zij reeds enkele malen in zijn apotheek was geweest, en dat hij wist dat zij van de streek van Veltem was, alsmede dat hij al eens over haar had horen spreken door personen die hij te Veltem kent;

Aangezien de tweede verdachte verklaarde het meisje Bruyninckx van zien te kennen, daar zij nogal eens in zijn apotheek kwam;

Aangezien beide verdachten beweren in deze omstandigheden gerechtigd geweest te zijn aan deze persoon vergift af te leveren, te meer er hun niets ongunstigs over haar was bekend;

Aangezien de ter zake geldende bepalingen ertoe strekken het verkeerd gebruik van gevaarlijke giftstoffen te vermijden door deze alleen mits ernstige waarborgen aan particulieren af te leveren;

Aangezien verdachten ten onrechte menen in de gegeven omstandigheden aan hun wettelijke verplichtingen te hebben voldaan, daar de wet haar betekenis verliest en haar doel mist wanneer de apotheker op schriftelijke aanvraag vergift aflevert zonder te beschikken over positieve gegevens waaruit hij de achtbaarheid, de goede naam en faam van zijn klanten kan afleiden;

Aangezien iemand van aanzien kennen en niets ongunstigs over hem weten, zonder meer, niet aan deze eisen voldoet en geen ernstige waarborg op-

levert die de apotheker mag toelaten zonder doktersvoorschrift vergift af te leveren;

Aangezien, zo men de afwezigheid van ongunstige inlichtingen over een zich aanbiedende klant als voldoende moest beschouwen om te zeggen dat hij « te goede naam en faam bekend » staat, het alleen van het toeval zou afhangen aan wie vergift wordt afgeleverd en aan wie het wordt geweigerd, hetgeen onmogelijk de strekking van de wet kan zijn;

Aangezien de verdediging vruchteloos inroept dat zware vergiften in industriële hoeveelheid door de drogisten vrij mogen worden verkocht, daar de meer toegeeflijke reglementering der drogisterij geen reden geeft tot minder nauwkeurige naleving van de strenge voorschriften die het verantwoordingsvolle beroep van apotheker beheersen;

Aangezien de telastgelegde feiten bewezen zijn;

Om deze redenen :

en bij toepassing der artikelen 3 en 7 van het besluit van de Regent dd. 6 Februari 1946; enz.;

Verwijst de Rechtbank de eerste verdachte voor het feit A en de tweede verdachte voor het feit B ieder tot een geldboete van duizend frank; enz.

MEDEDELINGEN

STATISTIEK DER HUWELIJKSKONTRAKTEN

Het bestuur der registratie en domeinen bij het Ministerie van Financiën is overgegaan tot het opmaken van een statistiek der huwelijkskontrakten, die in het jaar 1947 werden geregistreerd, met het

nodige onderscheid tussen de aangenomen huwelijksregimes.

Wij geven hieronder de uitslag van deze belangrijke statistiek.

I. OPGAVE PER GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT DER TIJDENS HET JAAR 1947 GEREGISTREERDE HUWELIJKS CONTRACTEN

Gerechtelijke arrondissementen.	Wettelijke gemeenschap.	Gemeenschap van aanwinsten.	Algemene gemeenschap.	Zonder gemeenschap.	Scheiding van goederen.	Scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinst.	Totaal.
Brussel	896	1.832	923	—	1.692	712	6.055
Leuven	543	265	46	—	79	42	975
Nijvel	100	273	50	1	108	113	645
<i>Brabant</i>	1.539	2.370	1.019	1	1.879	867	7.675
Antwerpen	130	730	842	—	805	165	2.672
Mechelen	203	202	262	—	114	30	811
Turnhout	32	37	40	—	45	5	159
<i>Antwerpen</i>	365	969	1.144	—	964	200	3.642
Bergen	473	711	17	1	100	46	1.348
Charleroi	221	637	4	—	193	82	1.137
Doornik	709	526	48	—	67	23	1.373
<i>Henegouwen</i>	1.403	1.874	69	1	360	151	3.858
Gent	321	382	153	—	210	135	1.201
Oudenaarde	360	151	35	—	73	55	674
Dendermonde	461	253	143	2	89	58	1.006
<i>Oost-Vlaanderen</i>	1.142	786	331	2	372	248	2.881
Brugge	111	394	294	1	147	71	1.018
Kortrijk	108	230	173	—	102	46	659
Veurne	55	80	77	1	14	29	256
Ieper	58	92	46	—	30	29	255
<i>West-Vlaanderen</i>	332	796	590	2	293	175	2.188

Gerechtelijke arrondissementen.	Wettelijke gemeensch.	Gemeenschap van aanwinsten.	Algemene gemeenschap.	Zonder gemeenschap.	Scheiding van goederen.	Scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinst.	Totaal
Luik	36	183	4	—	469	104	796
Hoei	15	38	3	—	52	23	131
Verviers	6	72	27	—	274	58	437
Luik	57	293	34	—	795	185	1.364
Tongeren	6	27	7	—	26	26	92
Hasselt	85	30	20	—	28	20	183
Limburg	91	57	27	—	54	46	275
Aarlen	25	37	1	—	9	14	86
Marche	1	15	—	—	13	13	42
Neufchâteau	5	22	1	—	20	5	53
Luxemburg	31	74	2	—	42	32	181
Namen	45	165	4	—	128	48	390
Dinant	12	66	1	—	31	20	130
Namen	57	231	5	—	159	68	520

II. OPGAVE PER PROVINCIE

Provincies	Voltrokken huwelijken.	Geregistreerde huwelijkscon- tracten.		In de huwelijkscontracten aangenomen regimes.					
		Aantal	Percent. in ver- houding tot het aantal huwelijk.	Wettelijke gemeenschap.	Gemeenschap van aanwinsten.	Algemene gemeenschap.	Regime zonder gemeenschap.	Scheiding van goederen.	Scheiding v. goe- der. m. gemeen- schap van aan- winsten.
Brabant	17.268	7.675	44.4	1.539	2.370	1.019	1	1.879	867
Antwerpen	12.438	3.642	29.3	365	969	1.144	—	964	200
Henegouwen	12.781	3.858	30.2	1.403	1.874	69	1	360	151
Oost-Vlaanderen	11.294	2.881	25.5	1.142	786	331	2	372	248
West-Vlaanderen	9.486	2.188	23.1	332	796	590	2	293	175
Luik	10.046	1.364	13.6	57	293	34	—	795	185
Limburg	4.224	275	6.6	91	57	27	—	54	46
Luxemburg	2.323	181	7.8	31	74	2	—	42	32
Namen	3.805	520	13.7	57	231	5	—	159	68
Totaal :	83.665	22.584	27	5.017	7.450	3.221	6	4.918	1.972
				22.21	32.99	14.26	0.03	21.78	8.73
				t.h.	t.h.	t.h.	t.h.	t.h.	t.h.

N. B. — In geen enkel huwelijkscontract werd het totaal regime aangenomen.

Overzicht der Rechtsliteratuur

BELGIE

ADRIANI, Prof. Dr P. J. A., *Vergelijking tussen Belgische en Nederlandse belastingstelsels*. Antwerpen, De Sikkel, 1948. (Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek onder leiding van Mr R. Victor).

JUDEX, *Commentaar op de nieuwe wet van 14 Juni 1948 op de epuratie in zalke burgertrouw*. Antwerpen, N. V. Uitgaven Luctor, 1948. 48 blz.

VAN LENNEP, R., *Recueil de textes d'Arbitrage. Legislations*. Bruxelles, Mercier en Standaardboekhandel; Paris, Libr. gén. de droit et de jurisprudence. 407 p.

VAN DE LEUR, J., *Taken en opdrachten in het Transportbedrijf*. Tweede uitgave herzien en aangevuld. Antwerpen, de Voorzorg, 285 blz.

WAAS, V. VAN, *Schermutselingen* (sociale en sociologische studien). Antwerpen, De Nederlandse Boekhandel, 201 blz.

WIGNY, Pierre, *Principes généraux du droit administra-*

stratif belge. 2e édition. Bruxelles, Les éditions De Visscher et Etabl. E. Bruylant, 1948.

NEDERLAND

BELLEFRÖID, Prof., Mr J. H. P., *Inleiding tot de rechtswetenschap in Nederland*, 5e druk, Nijmegen, Dekker & van de Vegt, 224 blz.

BRAKEL, Prof., Mr. Dr S., VAN, *Leerboek van het Nederlands verbintenissenrecht*. Zwolle, W. E. J. Tjeenk, Willink, D1, I, 3^e dr. 696 blz.

DRILSMA, Mr. Dr R. L., *De woorden der wet of de wil van de wetgever*. Proeve ener bijdrage tot de leer der rechtsuitlegging uitgaande van de beschouwingen van Raymond Saleilles en François Geny (Proefschrift Gem. Universiteit Amsterdam). Amsterdam, Noord-Hollandse U. M.

DUISTERWINKEL, Dr Geert, *Enige aspecten van het misdrijf oplichting naar Nederlands recht*. Proefschrift Vrije Universiteit, Amsterdam. Groningen, Jan Haan, 168 blz. (Niet in de handel).

KARMELK, P., *Loonbelasting*, 4^e druk, Gorinchem, L. Noordduyn en Zn, 243 blz. (De belastingwetgeving, onder redactie van P. Karmelk, Serie D. B.; nr 11.)

- KAT, Mr J. O. de, *Overzicht van het Nederlandse handelsrecht* (Recht van het maatschappelijk verkeer). Voor H.B.S., 5-j. c. A. handelsscholen, associatie-examens, enz. 6^e herz. dr. Zwolle, W. E. J. Tjeenk-Willink, 236 blz.
- KEUNING Dr J., *Verwantschapsrecht en volksordering, huwelijksrecht en erfrecht in het Koerijagebied van Tapanoeli*. Proefschrift Universiteit Leiden. Leiden, Dubbel-deman, 155 blz.
- KRANENBURG, Prof. Mr R., : *Het Nederlandsch Staatsrecht*. Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon, Dl. II, 6^e dr., 557 blz.
- KRANENBURG, Prof. Mr R., *Afscheidscollege*. Gehouden te Leiden op 31 Mei 1948. Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon, 20 blz.
- MOLENGRAAFF, Mr W. L. P., *Leidraad bij de beoefening van het Nederlands handelsrecht*. Dl. 2, 8^e dr. Herzien door Mr. C. W. Star Busmann en Mr. Ch. Zevenbergen. Haarlem, De Erven, F. Bohn, XIV blz., blz. 529-1227.
- Onderzoek, Geesteswetenschappelijk, in Nederland. Een overzicht van hetgeen in Nederland in de jaren van omstreken 1933-1943 verricht is op het gebied der godgeleerdheid, der rechtswetenschappen, der taal- en letterkunde, der geschiedenis, der filosofie, psychologie en paedagogiek en der sociale wetenschappen. Verz. en uitgegeven door de Werkgemeenschap van wetenschappelijke organisaties in Nederland. Amsterdam, Noord-Hollandse U.M., 445 blz.*
- Overzicht van de rechtspraak - rechtsliteratuur, administratieve beslissingen 1947. Verzameld voor de gebruikers van de Nederlandse Jurisprudentie en Léon's rechtsspraak. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, 306 blz.*
- PITLO, Prof. Mr. A., *De zeventiende en actiende eeuwse notarisboeken en wat zij ons omtrent het oude notariaat leerden*. Haarlem, H. D. Tjeenk Willink en Zonen, XV, 331 blz.
- REINEN, Mr. Dr G. van, *De staatkundige en staatsrechtelijke betekenis van President F. D. Roosevelt*. (Proefschrift Universiteit Leiden.) Leiden, Gebr. Van der Hoek XII, 246 blz.
- SCHILTHUIS, Mr. Albert, *De Zeeongevallenwet 1919, zoals zij luidt na de herziening van 1946*. Alphen a. d. Rijn, Samson, 428 blz.
- SLEUMER Tzn., Dr W., *Elementen van het groepsleven*. Inleiding tot de sociografie en de sociologie. 's Gravenhage, G. Delwel, 198 blz.
- VOLLMAR, Mr. Dr. H. F. A., *De Faillissementswet*. 3^e dr. Haarlem, Tjeenk Willink, 1948, 401 blz. (Het Nederlands Handelsrecht. Derde deel.)
- VOLLMAR, Mr. Dr. H. F. A., *Inleiding Nederlands Burgerlijk Recht*. Zwolle, Tjeenk Willink, 1948, 689 blz.
- WESTSTRATE, Prof. Mr. C., *Theorie van drie stelsels van sociaal-economisch leven*. Leiden, Stenfort Kroese, 656 blz.

ENGELAND

- EDGAR FOA, *General Law of Landlord and Tenant*. Seventh edition by judge Forbes. Hamish Hamilton, I, 123 p., tables.
- J. CHARLESWORTH, *Law of Negligence*. Second edition. Sweet and Morewell, 749 p., tables.
- J. F. CLERK and W. H. LINDSELL, *Law of Torts*. Tenth edition by Harold Potter, Sir Charles Odgers and others. Sweet and Morewell, 196 p., tables.
- Rupert CROOS and P. A. JONES, *Introduction tot criminal Law*. Butterworth, 389 p., tables.
- Leo PAGE, *The Sentence of the Court*. Faber and Faber, 190 p.
- Sir Francis PALMER, *Company Law*. Eighteenth edition by judge Topham. Stevens and Sons, 920 p., tables.
- R. RINGWOOD, *Principles of Bankruptcy*. Eighteenth edition by Herbert Jacobs. Sweet and Maxwell, 364 p., tables.
- Alf ROSS, *Textbook of international law*. Translated from Danish by Annie I. Faus. Longmans, Green, 313 p.
- Snr F. B. PALMER, *Private Companies*. Fortieth edition by J. Charlesworth. Stevens and Sons, 108 p. (This is the Law-series.)
- E. H. T. SNELL, *Principles of Equity*. Twenty-third edition by R. E. Megarry. Sweet and Maxwell, 757 p., tables.
- Taylor's Principles and Practice of medical jurisprudence*. Vol. I. S. Smith (editor). Tenth edition. Churchill, 731 p., illustrated.

FRANKRIJK

- ALVAREZ, Alejandro, *Méthodes de la codification du droit international public, l'état actuel de ce droit, rapport présenté par Alejandro Alvarez*. Paris, Les Editions internationales 1947, 102 p. (Institut de droit international, Session de Lausanne, 1947.)
- BAMMATE, Nadim oud Dine, *Origine et nature du legs sinendi modo*. Lausanne, F. Roth; Paris, Librairie du Recueil Sirey, 1947, 255 p.
- BAUDIN, Jean, *Le Régime fiscal des déclarations et des reconnaissances des dons manuels*. Thèse Université de Paris, Faculté de droit. Reims, Imp. du Nord-Est, 1948, 167 p.
- BEUDANT, Charles, RODIERE, René, et PERCEROU André, *Cours de droit civil français*. 2e éd., publiée par Robert Beudant et Paul Lerebours-Pigeonnière, t. 12. Contrats civils divers. Travail et entreprise, prêt, dépôt et séquestre, mandat, transaction, société par René Rodière et André Percerou. (Avec la collaboration de Jean Percerou, Gaston Lagarde et Mme Béquignon-Lagarde.) Paris, Rousseau, 1947, XI-543 p.
- CHEN, Albert, *Traité théorique et pratique des fonds de*

- commerce, avec formules*. 21ème édition. Paris, Librairie du Recueil Sirey, 1948, 2 vol.
- DUVERGER, Maurice, *Manuel de droit constitutionnel et de science politique*. 5e édition. Paris. Presses universitaires de France, 1948, 403 p.
- HUREAU, Georges, *Les Pouvoirs des assemblées d'obligataires*. Avec préface de M. Joseph Hamel. Paris, Rousseau, 1948, XI-424 p.
- KEETON, G., *Law of trusts*. Fourth edition. Pitman, 514 p. Tables.
- LAINÉY et LECOUCO, Bernard, *Formulaire des actes usuels sous seing privé*, 9e édition complètement refondue et mise au courant par Bernard Lecourt. Paris, Editions techniques, 1948, 775 p.
- LEPAULE, Pierre, *Le Droit international privé, ses bases, ses normes et ses méthodes*. Paris, Dalloz, 1948, 262 p.
- MEGRET, Jean, *Éléments de droit civil, avec, en annexe, un lexique juridique*. Paris, les Editions du Prétoire, 1948, 232 p. (Collection Droit et Comptabilité, effectuée sous la direction de Jean Mégret.)
- RIVIERE, P., Louis et CATTENOZ, G., *Traité de droit marocain, législation, coutume, historique, jurisprudence avec références aux législations étrangères, avec la collaboration de G. Cattenoz*. 1948, XX-816 p.
- ROUAST, André et DURAND, Paul, *Précis de législation industrielle. Droit du travail*. 3e édition. Paris, Dalloz, 1948, IV, 596 p. (Petits précis Dalloz.)
- SANCHEZ Y SANCHEZ, Prof., *L'Intervention à distance, violation de la solidarité continentale. La doctrine de Trujillo sur la reconnaissance des gouvernements et la rupture de relations diplomatiques*. Paris, M. d'Hartoy, 1948, 44 p. (Les problèmes contemporains.)
- VICHE, Gérard, *La sanction professionnelle, notion du droit administratif nouveau*. Paris, Librairie du Recueil Sirey, 1948, 383 p.

DUITSLAND

- GODIN, Reinhard Frh. von u. Hans Frh. von Godin, *Ehegesetz vom 20. Februar 1946*. Mit Abdr. der noch in Kraft befindlichen Bestimmungen d. Durchführungsverordnungen zum Ehegesetz vom 6. Juli 1938. Erl. von Mit Erl. d. par. 606-639 Zivilprozessordnung von Tölke. Berlin, de Gruyter 1947, VIII, 447 S. (Gutentagsche Sammlung deutscher Reichsgesetze. Nr. 230.)
- Festschrift für Wilhelm Kiesselbach zu seinem 80. Geburtstag*. (Hrsg. v. s. Mitarb. im Zentral-Justizamt f. d. Brit. Zone.) Hamburg, Gesetz u. Recht Verl. 1947, 285 s.
- KLASSEL, Oskar, *Das deutsche Agrarrecht und seine Reform*. Hannover, Schaper, 1947, 203 s.
- RADBROUCH, Gustav, *Vorschule der Rechtsphilosophie*. Nachschritte. Vorlesung. Hrsg. v. Harald Schubert, Joachim Stoltzenburg. Willsbach u. Heidelberg, Scherer, 1947, 109 s. (Grundrisse d. Rechtswissenschaft.)
- Tagung deutscher Juristen, Bad Godesberg, 30. Sept. - 1. Okt. 1947. Reden u. Vorträge*. (Herausgegeben v. Zentral Justizamt f. d. Brit. Zone.) Hamburg, Gesetz u. Recht Verl., 1947, 261 s. (Sonderveröffentlichungen d. Zentral Justizamt f. d. Brit. Zone.)

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 31. — 18 September 1948. — Mr. H. J. Marius Gerlings, Rechter of Ambtenaar O. M., met naschrift van Prof. Mr. W. Pompe. — Mr. O. Burghardt, Het wetsontwerp «lichtvaardige echtscheidingen». — Mr. D. P. Dirkzwager, De draagwijdte van art. 1 sub. 4 van het besluit vijandelijk vermogen. — Mr. F. M. J. Jansen, Artikel 7 der Grondwet en de gemeentelijke verordening. — Mr. J. Th. Buiël, «Rechtszekerheid» naar gelang van Woonplaats?

— Afl. 32 van 25 September 1948. — W. H. Vermeer, Misrijf tegen de mensheid en gehoorzaamheidsplicht. — Mr. F. C. A. Paris, De levensverzekering in het ontwerp Successiewet 1948.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — 18 September 1948. — Nr. 4052. — Prof. Mr. J. Wiarda, Het nieuwe wetsontwerp betreffende de echtscheiding. Mogelijkheid van verbetering van onze rechtspleging in echtscheidingszaken bij de bestaande wet; rechtsverfijning bij echtscheidingsgronden. L. Kl. Abma, Maximum-prijzen minimum-rechtszekerheid.

— 25 September 1948. — Nr. 4053. — F. M. Van Hasselt, Het ontwerp Successiewet 1948. — Kl. Abma, Maximum-prijzen minimum rechtszekerheid. — Mr. W. R. Emmen Riedel, Belastingvraagstukken op het internationaal advocatencongres.